

Királyhelmeci Szövetség

A KIRÁLYHELMECI ÉS PÓLYÁN-SZOLNOCSKAI
REFORMÁTUS GYÜLEKEZETEK LAPJA
2008/3

Kegyelemből, hit által

Pár évvel ezelőtt volt egy felmérés, melyben megkérdeztek sok-sok embert, hogy minek az ünnepe pünkösd. A felmérésben megkérdezettek kétharmada nem tudott pontos választ adni, nem tudta ez ünnepünket a Szentlélek kiadásához, az újszövetségi egyház megalakulásához kötni. Szomorú kép, és bár tudjuk, hogy minden felmérés sántít egy kicsit, de azért el is árulnak valamit, jelen esetben azt, hogy az emberek nagy része nem tudja, hogy a keresztyén ember számára oly fontos, a három legnagyobb ünnepeink között számon tartott pünkösdkor mit is ünnepelünk valójában. De mi lenne akkor, ha azt kérdeznénk, hogy mit ünnepelünk, mire emlékezünk október 31-én. Nagy valószínűség szerint erre még kevesebben tudnának válaszolni, pedig e dátum nem csak a református ember számára fontos, hanem az egész keresztyén világnak, hiszen 1517. október 31-én, Luther Márton tételeinek kifüggesztésével nem csupán egy kis közösségben indult el valami, hanem szinte az első pünkösdhöz hasonlóan sok-sok emberben kezdett munkálkodni a Szentlélek Isten, és visszatérve a Szentíráshoz újra tisztán, hamisítatlanul kezdték el hirdetni az örömmüzenetet,

vagyis a hit általi, egyedül Isten kegyelméből történő megigazolást. Ott akkor Luther és társai újra felismerték és minden félrevezető hagyománytól mentesen megértették a páli ígét: kegyelemből tartattatog meg, hit által; és ez nem töleték van: Isten ajándéka ez. /Ef 2,4/ Felismerték, hogy a megváltás, vagy inkább a „mennysországba toppanás” nem vásárolható meg, hogy az üdvösséget ember nem fizetheti meg, sőt még csak ki sem érdemelheti, hanem azt egyedül Isten kegyelméből ajándékként kaphatja. Ott akkor Wittenbergben Isten Lelke munkálkodott, és mint sebesen zúgó szélnek zendülése söpört végig egész Európán felismertetve ezekkel és ezekkel, országokkal és népekkel, hogy

Isten kegyelméből tartatunk meg csupán, az élő hit által, Isten ajándékaként. Ez a felismerés sokakat tett hitvalló keresztyénekké, Jézus Krisztus igaz követőivé, és életük megváltoztatóivá.

Akkor a reformátorok vallották a folyamatos reformáció elvét, vagyis az állandó önvizsgálatot, hitünk, egyházunk, szokásaink megvizsgálását az ige mérlegére helyezését. De vajon megvan-e ez a folyamatos reformáció? S ha nincs, miért nincs? Joggal kérdezhetné bárki, hogy most miért nem történnek olyan nagy dolgok, mint akkor, majd 500 évvel ezelőtt, vagy mint az első keresztyén gyülekezetek idején. Egyáltalán szükség van-e reformációra, vagy minden úgy van jól, ahogyan van? Feltehetjük e kérdést akár hitéletünkre, akár életünk bármely dolgára vonatkozólag? Akkor, Lutherék korában azt hirdették, hogy a bűnbocsátó cédulák vásárlásával tarthatja meg magát az ember, sőt még meghalt szerettük számára is megvásárolhatták e búcsúcédulákat.

Ma sokan úgy gondolják, hogy a pénz az, ami megtart, vagy a baráti kapcsolatok, a jó társaság, a befolyásos emberek ismerete, vagy egy-egy jó pártban való lét. Vannak, akik különböző keleti vallásokban, különböző technikákban keresik a megigazulás lehetőségét, és talán nincsen olyan ember, aki ne keresne valamilyen fogódzót, akár életére, akár a halál utáni létre vonatkozólag. A reformáció, vagy inkább Isten ígéjének az újrafelfedezése helyre billentette akkor az embereket, sőt még a búcsúcédulákat árusító egyházat is. Ma is ezt kellene tenni. A különböző világi elemekben biztos támpontot keresőkkel meg kellene ismertetni, hogy egyedül kegyelemből, egyedül a Jézus Krisztusba vetett hit által. Ehhez azonban az kell, hogy Isten ígéje felé forduljanak, mert ez az igazi reformáció. Amikor Isten ígéjének a fényében megvizsgáljuk életünket, dolgainkat és helyreállítjuk azokat. Arra a helyre, amelyre az Isten eredetileg teremtette, s újrendezzük életünket, értékrendünket, életünk dolgainak fontossági sorrendjét. A Biblia évében talán joggal írhatom, hogy akkor jön majd el az új reformáció, akár gyülekezeteinkben, akár egyéni életekben, ha ismét kézbe vesszük a Szentírást és nem csupán olvassuk, de meg is akarjuk majd élni annak ma is élő ígét. Mert az Isten szól hozzánk, a térségünkben élőkhöz, a mi népünkhöz, a kérdés csak az, hogy meghalljuk-e? Ő ma is azt mondja változatlan ígéjén keresztül, hogy kegyelemből, hit által, Isten ajándékaként; de kell-e nekünk ez a kegyelem. Felismerjük-e, és ha igen mikor, hogy Istennek ez a kegyelme, az Úr Jézus Krisztusban felmutatott kegyelme elegendő nekünk, mert igazán erre van szükségünk? Luther Márton, Kálvin János és a többiek ezt ismerték fel, mert ez az alap, a kiindulópont, amire építeni lehet, amire ők is építettek, építhettek. Ezt kell nekünk is felismerni, és mind többekkel felismertetni, mert akkor van reformáció egy-egy embernek a szívében, az életében, ha ezt felismeri, Isten kegyelmére szorultságát megéli. S lehet, hogy ez a felismerés nem október 31-re esik, de lehet, hogy még csak nem is októberre, de jó, ha ez mielőbb megtörténik és mielőbb megértjük és megéljük, hogy kegyelemből tartattatok meg hit által és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.

- mi -

Tehozzád teljes szívből

A mélységből kiáltok hozzád, Uram! Uram, hallgasd meg az én szót; legyenek füleid figyelmetesek könyörgő szavamra!
Ha a bűnöket számon tartod, Uram: Uram, kicsoda maradhat meg?! Hiszen tenálad van a bocsánat, hogy féljenek téged!
Várom az Urat, várja az én lelkem, és bízom az ő ígéréteiben.

/Zsolt 130, 1-5/

Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által. /Zsid 1,1/ Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó, hanem a Szent Lélektől indítatva szóltak az Istennek szent emberei. /2Pt 1,21/

Új vallást hozott-e a reformáció? A mi reformátoraink, Luther és Kálvin azon fáradoztak, hogy a Szentírást, amit az úgynevezett sötét középkorban elástak, a felszínre hozzák és hamisítatlanul, a nép nyelvén mindenki számára érthetővé tegyék. A mi magyar reformátoraink, a mohácsi vész után szintén azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy Isten igéjét eredeti tisztaságban hirdessék. Nagy volt a nyomorúság a török uralom idején. Teljes szívből kiáltottak Istenhez, a mélységből kiáltottak a mi reformátoraink. Ezért méltó, hogy megemlékezzünk róluk. Mint ahogyan az apostol írja: „Emlékezzetek meg előljáróitokról, akik szólottak néktek az Isten beszédét, és figyelmezteték az ő életük végére, kövessétek hitüket.” /Zsid 13,7/ Emlékezzünk Méliusz Juhász Péterre, Sztárai Mihályra, Szegedi Kiss Istvánra, Ozorai Imrére, Kálmáncsehi Mártonra és a többi ismeretlen reformátorunkra.

Hogy a mi magyar népünk életébe mekkora jelentősége volt Kálvin tanításának, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a nagy reformátor tanainak nagyon gyors meggyökerezése Magyarországon és népünk szívében. Nagy műve, az Institutio, vagyis a Keresztyén vallás rendszere, mely - ahogyan mondani szokták – máglyák fényénél írt mű, nemzetünk fiainak lelkében is hamar táptalajra talált. Történt mindez annak ellenére, hogy nagy harcokat kellett vívniuk reformátorainknak, az akkori földi nagyhatalmakkal szemben, akik nem jó szemmel nézték az Európán végigsöprő, emberi szíveket megmozgató, tömegek életét megváltoztató tanításokat. De nem féltek Krisztus ügyéért harcolni, az evangélium tiszta hirdetéséért a meghurcoltatást is vállalni. Amikor én konfirmáltam, az a kérdés is elhangzott, hogy „kell-e az egyházat reformálni?”. A felelet: „Nemcsak hogy kell, de szükséges is, mert a bűn, a gyarlóság mindig felüti a fejét az ember életében.” Ezért szükséges a reformáció, vagyis a szó eredeti jelentésének megfelelően, visszaadni formáját valaminek. Erre törekedett Luther, Kálvin és a többi reformátor. Az evangéliumot tisztán, hamisítatlanul, Isten igéjét megmásítatlanul átadni a népnek. Tették ezt a római hatalommal szemben, számtalan világi hatalom forradalmi törekvései közepette. De mivel a reformáció nem emberi elme szüleménye, hanem az Úr akarata volt, ezért minden akadály, próbatétel ellenére is a 16. század derekára az evangélium hirdettetett és a kegyelemből hit által történő megigazulás tana sok millió ember életében gyökeres változást hozott. Mindez az Úr akarata szerint, választott edényei által. Kálvin kedves jelmondata, talán éppen ennek tudatában: Szívemet megöldökölve hozom neked áldozatul. Soli Deo Gloria! Egyedül Istené a dicsőség!

Fohász: Zengedeznek mi ajakink Felséges Isten! Örvendetes szókban, dicséretekben, Ékes énekekben, Felséges Atya Isten! /162. dics, 8. vers/

Bányácsi Béla

GYÜLEKEZETÜNKBEN TÖRTÉNT

Napközi tábor

A nyár folyamán ismét napközi tábort szerveztünk gyülekezeteink gyermekeinek. Sok tekintetben az előző évek alkalmaihoz hasonlóan igyekeztük a programot, foglalkozásokat összeállítani a táborba érkező gyermekeknek, de voltak új, az eddiektől eltérő dolgok is. Ezen újdonságok közül a leglényegesebb a tábor helyszíne volt, hiszen immár nem a régi református iskola épületében, hanem a gyülekezeti házban történtek a foglalkozások. A másik lényeges változás az előző évekhez képest, hogy most nem egy konkrét bibliai személyt, eseményt dolgoztunk fel és beszéltünk meg az öt nap alatt, hanem a Biblia éve kapcsán Isten örök ígéjére próbáltuk irányítani a gyermekek, fiatalok figyelmét, és különböző bibliai történetek kapcsán igyekeztünk felmutatni, hogy Isten ígéje: utat mutat, éget, örömet ad, megtisztít, megítél és hangzik.

Természetesen a naponkénti igei üzenet mellett sokat énekeltünk, játszottunk, kézműveskedtünk és az utolsó napon a táborba érkezők még kincset is kereshettek. A Biblia éve és a bibliai üzenetekkel összhangban egy kis bibliai kiállítást is megnézhettek a gyerekek, így a különböző kiadású, nyelvű Bibliákat kézbe véve személyesen is láthatták, hogy Isten ígéje mindörökké megáll, függetlenül kortól, nyelvtől, emberi törekvésektől. Csak remélni tudjuk, hogy a hét folyamán hintett mag nem útfélre talált a gyermekek szívében, hanem igazi termő talajra, s így nem csupán a jó élményeket, elkészített dolgokat vitték haza naponként, hanem Istenünk nagyságos dolgainak egy-egy részletét is. Itt köszönjük meg mindazok támogatását, akik egy kis frissítővel támogatták táborunkat.

GYÜLEKEZETI KIRÁNDULÁS

Immár harmadik alkalommal szerveztek gyülekezetünk lelkészei egynapos kirándulást a gyülekezet tagjai részére gazdag programok előkészítésével. A „zarándokút” célja volt, hogy jobban megismerjük azokat a gyökereket, melyekkel gazdagíthatjuk református hitünket.

Első utunk a Miskolc-Tertemvári Református Egyházközség Deszkatemplomába vezetett, ahol az egyházközség gondnoka fogadott bennünket. Nagy örömünkre szolgált, ahogy ismertette a templom fennállásának, újjáépítésének történetét. Az eredeti templom 1938-ban épült. Már ötven éve hangzottak falai között a Zsoltár-énekek, a hívek imái, míglen egy elmebeteg ember abban lelte örömét, hogy egy éjjel felgyújtotta. E nagy lelki trauma nem bénította meg a híveket, hanem Isten segítségével, és az áldozatkészségű emberek összefogásával 200 millió forintból újjáépítették, bővítették, csodálatossá varázsolták a Deszkatemplomot, hogy tovább szolgáljon Isten házaként, a gyülekezet lelki otthonaként. Bizonyosságul lelkészünk a 126. Zsoltár 3. versével mondott köszönetet mindannyiunk nevében az Istennek: „Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, ezért örvendezünk”. Áldjuk Istenünk, aki hatalmasat cselekedett a benne igaz hívőkkel, hogy a harangok hívó szavára összegyűlnek Őt imádni, áldani gondviseléséért. Istennek legyen hála.

Innen utunk az Avas-i ősi templomba vezetett, ahol a segédlelkész fogadott bennünket. Ismertette a templom több évszázados történetét, mely évszázadok eseményeiből említék most párat. A templom a 13. században épült, melyet sokszor restauráltak, de megőrizték a 13-14. század román kori építészetét, gótikus stílusban épült színesüveg ablakait, monumentális falait. 1544-ben törökök támadtak a városra, az épületek, s köztük a régi, pompás templom súlyosan megrongálódtak. Először felgyújtották, majd a hatalmas torony leomlott, magával szakítva a hajók boltozatát.

A dűlást követő években nyert teret Miskolcon a református hit. Meggyökeresedésére 1554 és 1570 között került sor. A templomot a zömében reformátussá lett lakosság használta tovább, és ők is újjátották fel 1560 és 69 között az eredetinel jóval egyszerűbb, mai formájában. A torony már nem épült újjá, helyette 1557-ben a református hagyományokban immár funkcióját veszített Szent Mihály kápolnát késő reneszánsz stílusban harangtoronnyá alakították. Ezek után már csak kisebb átalakításokat végeztek. 1653 és 59 között a karsú, gótikus pilléreket négyszögletes, vaskos tartóoszlopokkal helyettesítették. 1772 és 78 között középkori hajóboltozatait egyszerű, sík deszkamennyezetre cserélik. A toronnyá alakított temetőkápolna helyett 1760-ban a templom déli oldalán - első pillantásra oldalbejáratú előcsarnoknak tűnő - ravatalozót építettek. 1816-ban a templom stílusához jól illeszkedő cinterem épül az északi homlokzathoz. 1865-ben a harangtorony leégett, újjá kellett építeni. 1895-ben karzatot építettek a bejárat fölé, később az északi oldalra is, ez utóbbit viszont elbontották a későbbiek során. A 20. század elején felvetődött a nagy, homlokzat előtti főtorony neogótikus újjáépítése is, erre azonban nem került sor, így 16. századi formájában áll ma is előttünk az épületegyüttes. 1941-ben kezdődött meg a korábbi templom műemléki feltárása. Az ásatások során festményrészletek kerültek elő, feltárták a kriptákat, melyek elit temetkezési helynek számítottak. Legutóbbi nagy felújítása 1976 és 82 között történt

meg. A 16. században országgyűlésnek is helyt adott a templom. 1541. december 11-én Fráter György nagyváradi római katolikus püspök a templom falai között tartotta meg 13 keleti megye nemesi képviselőinek gyűlését, melyen Ferdinándhoz való csatlakozásukat nyilvánították ki. 1864-ből származik a templom falán olvasható márvány emléktábla, mely Dévai Bíró Mátyás prédikátornak és Palóczy Lászlónak, a '48-as országgyűlés elnökének állít emléket. Ez a templom egy ősi monumentális épület, mely átvészelte az évszázadok pusztításait, de megmaradt az utókor számára és Isten dicsőségére, áldassék ezért emlékü azoknak, akik ezért áldozatokat hoztak.

Ezt követően Diósgyőrbe utaztunk, Nagy Lajos király várába, aki 1342-től 1382-ig volt a vár ura. Ez a vár is hősi történelmünk dicső időit őrzi. A harcok után fennmaradt várom falait restauráltatta a magyar állam. Láthattuk a korabeli királyi és az uralkodóház ruházatát, fegyvereit, és utalásokat a nép életmódjára: a szőlőtermesztésre, földművelésre, és utalásokat a király halálára is.

Voltunk a szerencsi református templomban, ahol Börzsönyi József, helyi lelkipásztor, esperes ismertette a nagy református erdélyi fejedelem, Rákóczi Zsigmond templomának történetét. Bár Gyulafehérváron halt meg, de hazahozták a hamvait, s a templomban temették el. Felesége a templom közepén síremléket állíttatott neki. Csontjai a templom alatti kriptában elhelyezett üvegalitkában láthatók, mementóul az utókor számára. Itt nyugszanak az uralkodó hozzátartozói is. A templom orgonáját 1903-ban kapta. A templom történetének, és a gyülekezet életének meghallgatása után a közeli Rákóczi-várba sétáltunk át, ami restaurálása után ma kulturális központként üzemel. Udvarán Rákóczi Zsigmond életnagyságú, fából faragott szobrát láttuk.

Ez az út nemcsak testi felüdülést jelentett számunkra, de lélekben, hitben gazdagodva térhettünk haza szeretteinkhez. Mindezt köszönettel tartozunk lelkipásztorainknak, akik ezt a „zarándokutat” megszervezték és elkísértek bennünket.

feljegyezte: Szerdi Matild

Orgonakoncert

A Bodrogi Kulturális Fesztivál keretén belül, szeptember 21-én Fekete Nándor orgonaművész templomunkban adott orgonakoncertet a saját – erre az alkalomra templomunkba hozott – orgonáján. Csodálatos élményben lehetett része mindazoknak, akik e koncertre betértek gyülekezetünk templomába, hiszen nem mindennapi benyomásban lehetett részük. Egy ilyen koncert kapcsán az

élményen túl sok minden, sokféle érzés, gondolat megmarad az ember szívében, elméjében. Talán többen vannak, akik most fedezték fel először, vagy éppen újra az orgona hangjának szépségét, esetleg vannak, akiket megerősített abban, hogy az orgonának még korunkban is van szerepe, helye az egyházi életünkben, a liturgiánkban, énekkíséretünkben. Reményeink szerint nem utoljára hallgathattunk ilyen koncertet templomunkban.

Bódás János: Református reformáció

Megőriztük a Hitvallást s az Igét
századokon át, tisztán és híven.
De csak könyvekbe zárva! – mert szívünkötől
nyelve, szelleme már-már idegen.
Nem éljük, amit vallunk, (mint az ősök)
útunkban a Lélek már nem vezet.
Bár mindnyájunk közös célja a Béke,
de utána a Pénz s az Élvezet.

Üresedik a templom, nincs imádság
asztalnál, ágyban, üzemben, mezőn.
Isten népére nem ismerhet immár
bennünk a világ. Rosszul áll a pör:
vágyait szaporítja ellenünk sok
millió “Minőségi Ellenőr”.

Úszunk az árral, számunkra is sorra
ezrével nőnek az uborkafák,
s kapaszkodunk, mert nagy erővel vonz a
fősvény, úrhatnám kispolgáriság.

A múlthoz képest hol van a minőség?
Hiába van papíron igazunk,
hiába mondjuk tisztán az Igét ha
a cáfolata sokszor mi vagyunk!

Bizony, bizony a „Semper reformari”
ideje jött el s elsősorban ránk!
Nem szekta, „izmus”, Róma most a kérdés:
bennünk lobbanjon újra fel a Láng,

a szent Láng, ami őseinkben égett
mitől sok fásult szív tüzet fogott
s áldozva szolgálták a hazát s népet,
szerények, tiszták voltak, s boldogok.

Itt az idő, hogy a Lélek vezessen
s azt tegyük, mit az Úr ma ránk kiró:
nékünk kell újjászületnünk, úgy lesz csak
majd református reformáció!

Állandó alkalmaink

Vasárnapi iskola:	vasárnap	10:30	Konfirmációra való előkészítés:		
Istentisztelet:	vasárnap	10:30	kiscsoport	péntek	15:00
	vasárnap	15:00	nagycsoport	péntek	16:00
	szerda	18:00	Bibliaóra:	péntek	18:00
	csütörtök	15:00	Ifjúsági óra:	szombat	17:00

/a kórház ebédlőjében/

Október 31-én, az esti istentiszteletet követően a gyülekezeti házban levetítjük Eric Till rendező Luther című filmjét a neves reformátor életéről.

Ez alkalomra is szeretettel várjuk testvéreinket.

BIBLIAKIÁLLÍTÁS

A Biblia éve kapcsán **“Az én Bibliám”** címmel bibliakiállítást szervezünk, melynek megnyitójára **november 2-án**, a délutáni istentiszteletet követően kerül sor. E kiállítás alkalmával gyülekezeti tagjaink Bibliáját szeretnénk bemutatni és másoknak is megmutatni. Ezért kérjük, hogy akinek a tulajdonában, családjában olyan Szentírás található, amit talán családi örökségként kapott, amihez különös történet kapcsolódik, vagy amit különlegesnek, értékesnek tart, esetleg egyszerűen szeretné megmutatni, az hozza el (október 26-tól november 1-ig), és tegye a kiállítás részévé. Természetesen a kiállításra kölcsönadott Bibliákat a tulajdonosa nevével megjegyezzük és a kiállítás végén visszaadjuk. A bibliakiállítás egy héten keresztül, vagyis november 9-ig lesz megtekinthető a gyülekezeti teremben.

Köszönetnyilvánítás

A királyhelmei és a pólán-szolnocsai református gyülekezetek lapja.

E szám a Koinonia n. f. támogatásával jelent meg.

A Lelkészi Hivatal címe: Templom sor 13, 077 01 Királyhelmei

Tel.: 056/63 219 72

E-mail: info@refkoinonia.sk

<http://www.refkoinonia.sk>

Kéziratokat, javaslatokat szeretettel várunk, a szerkesztés jogát fenntartjuk!